

stilling med den anden Part, med hvilken de skal afslutte en Kontrakt — det er en Kontraktafslutning, her finder Sted, og saa længe Arbejderne ikke er organiseret, er de ikke ligestillet med den anden Part, først gennem Organisationerne opnaar de det. Og man kan ikke sammenstille Misbrugene fra de to Sider af den Grund, at Salget af Arbejdskraften nok har en Side, der vender ind mod Ligheden med det almindelige Varesalg, men paa den anden Side adskiller det sig i høj Grad fra det almindelige Varesalg; man kan aldeles ikke sammenstille de 2 Ting af den simple Grund, at ved Varen Arbejde hænger altid et Menneske, og det gør der ikke ved nogen som helst anden Vare i Verden.

Derfor er det naturligt og nødvendigt, at Arbejderne slutter sig sammen med det Formaal at opnaa Ligestilling ved Kontraktafslutningen; og naar et Tilraab fra mig til det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen kunde lyde, som om jeg ikke var enig med det ærede Medlem, laa det ganske simpelt i, at det ærede Medlem holdt sin Eftersætning saa længe tilbage, at jeg troede, den slet ikke kom, og saa kom det, han havde sagt, til at betyde lige det stik modsatte af det, han vilde sige, og derved foranledigedes altsaa mit Tilraab. Naar vi fra første Færd stiller os ganske klart og fast paa det Standpunkt at se paa Arbejderorganisationerne som en absolut Nødvendighed, hvis Arbejderne skal kunne tænke paa nogen Ligestilling ved Afslutning af Arbejdskontrakten, tror jeg ogsaa, vi faar lettere ved at ramme de uhyggelige Misbrug, som skyder ud fra disse Organisationer, og som jeg med Glæde understreger, at jeg i Dag for første Gang af det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen dog hører en Indrømmelse af.

Naar man saa skulde lovgive i disse Spørgsmaal med to Lovforslag, det ene rettet mod Misbrug af Truster og koncentrerede Bedrifter, hvad det alt sammen hedder, vilde jeg kunne tænke mig, at man kunde nøjes med en eller anden Formel for, at Foranstaltninger eller Virkemaader, som havde til Hensigt at hindre eller faktisk hindrede den frie Konkurrence, var ulovlige og strafbare, og saa nogle Straffebestemmelser — alvorlige Straffebestemmelser — for dette Forhold. Jeg siger ikke, at det løser Opgaven, men hvis man ikke kan foreslaa noget bedre, forekommer det mig, at her er et Tilfælde, hvor Lovgivningsmagten havde Ret til at sige: Vi vil gøre et Forsøg, vi er klare over, at det

maaske ikke løser Problemet, men Problemet er saa paatrængende, at der maa gøres noget fra vor Side, og vi gør nu dette Forsøg 1, 2, maaske 5 Aar, og saa bedømmer vi Virkningerne af det.

Med Hensyn til den anden Side af Spørgsmaalet, Misbrug fra Arbejderorganisationernes Side, tror jeg, at de maa behandles paa en helt anden Maade. Det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen syntes ikke om, at man sagde om Fagforeningspolitikken, at den efterhaanden ikke var blevet andet end en Genganger fra Lavspolitikens Tid. Det maa det ærede Medlem imidlertid finde sig i, at man siger, for saadan er Virkeligheden, og det er egentlig det sørgelige ved Arbejderpolitikken, at den ikke har kunnet finde paa noget andet og bedre end den for længst hensovede og fra alle Sider fordømte Lavspolitik. Og jeg vil dør sige, at denne havde Ting, som var bedre, for ganske vist monopoliserede Lavene Arbejdet for Arbejderne, det gjorde de ligesom for Mestrene, den monopoliserede alt Snedkerarbejde for de zünftige udlærte Mestre og Svende, hvad der optraadte udenfor dem, var Bønhaser og Fuskere, som blev haanet og forfulgt. Men saa maa man ogsaa huske paa hele Lavets Indsigt baade med Hensyn til Priser paa Arbejde og med Hensyn til Priser paa Arbejdskraft o. s. v. Der var jo dør et helt System af Regler, som afbalancerede hinanden, indtil vi naaede det Øjeblik, hvor Lavsvæsenet kom ind i det fuldkomne Forfald, det rene Misbrug af sin monopolistiske Stilling, hvor det i bogstavelig Forstand blev monopoliserede Virksomheder for hele Familier; man lavede det om til Familiefideikommiss, et Udtryk, der saa langt fra er ualmindeligt, at det endogsaa er højst almindeligt mellem Dattidens Forfattere at betegne Lavene som et Familiefideikommis. Indtil man kom ind i de rene Udskejelser, det rene Forfald, afbalanceredes, som sagt, alligevel hele Produktionen paa en saadan Maade, at man maatte sige, at Samfundet var vel tjent dermed.

Men det gælder paa ingen Maade i Nutiden, naar man fra Fagforeningernes Side kommer ind i en Politik, der fører ind i de gamle Lavformer. Man kommer da ind i Forvirring, der efterhaanden vil foranledige, at Arbejderorganisationerne sprænges af Arbejderne selv, om ikke af andre. Det vil blive til uhyre Skade for Samfundet. Og værre er det naturligvis, naar man kommer til de Misbrug, der gaar ud paa den rene